

спрямування життєвої діяльності за її природними нахилами, за внутрішнім законом буття особистості, а саме життя за принципом «хто ти є?»; по-третє, природність людини як цілеспрямованість особистості на гармонізацію відносин людина - природа і людина –людина (суспільство). Його ідеї хоча і миролюбні, але не пацифічні. За ними стояв той, хто пробуджував народ. Сковорода палко відстоює рівність між людьми, право кожного, незалежно від соціального становища, на щастя і свободу, вважаючи свободу найвищим досягненням людини. Його творчість становила міцні передумови для становлення української літератури.

Філософія Сковороди – це приклад існування філософії українського духу як динамічної, здатної до розвитку і постійного вдосконалення оригінальної системи поглядів, ідеалів, вірувань, надій, честі, совісті, любові, гідності і порядності; вона є своєрідним пошуком і визначенням українським народом свого місця в суспільно-історичному процесі, заклик до гуманізму і «сродним» людській природі діям.

Значення філософської спадщини Г. С. Сковороди в тому, що на неї можна спиратися в наш непростий час, коли людина накликає на себе небезпеку результатами своєї ж праці, коли при збільшенні числа храмів зберігається зростання злочинності, коли праця людини втратила всяку привабливість, а життя стало незахищеним і безцільним, якщо воно не пов'язане зі збільшенням капіталу. Багато які з перерахованих проблем можуть отримати розв'язку, якщо відродити тему «спорідненої «праці, поставлену Сковородою майже 250 років тому.

Література

1. Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода /Д.Багалій. К.: Орій. 1992. 472 с.
2. Ткаченко О.О. До характеристики світогляду Г.С. Сковороди / О.О. Ткаченко. К.: Наукова думка. 1992. С. 99-108.

Гладкіх І.О.

Студ. гр. БДК-1-20

Науковий керівник канд. істор. наук, доцент Проданюк Ф.М.

Київський національний університет технологій та дизайну

ОДНОСТРІЙ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА В 1917-1918 РОКАХ

Актуальність та постановка проблеми. До найважливіших атрибутів будь-якої держави прийнято відносити її збройні сили. Саме вони виступають одним із основних гарантів її безпеки та незалежності. В роки Української революції 1917-1921 рр. розпочалося створення національного війська, яке з перших днів існування української державності змушене

було боронити українські землі від агресії з боку сусідніх держав. Особливо з боку Радянської Росії та Польщі.

Поряд з створенням національної армії та флоту відбувається процес вироблення чітких канонів та основних елементів уніформи армії та флоту. Узагальнення даного досвіду має не лише наукове, але й практичне значення.

Мета наукової роботи проаналізувати характерні риси формування одностроїв національного війська та виявити основні етапи даного процесу.

Питання будівництва національної армії в добу УЦР та Гетьманату досліджували такі вітчизняні вчені: В. Верига, Л. Гарчева, В. Голубко, В. Гончаренко, В. Румянцева, В. Задунайський, Л. Зінкевич, М. Кобилецький, О. Копиленко, І. Крип'якевич, В. Кульчицький, М. Литвин, С. Литвина, О. Мироненко, П. Музиченко, В. Петрів, О. Реєнт, А. Рогожина, В. Румянцева, В. Солдатенко, З. Стефанів, О. Тимощук, Я. Тинченко, Б. Тищик, О. Удовиченко, Л. Шанковський, О. Шевченко, М. Шкільник, Б. Якимович, Д. Яневський, Я. Яцків та ін.

Проблеми виникнення одностроїв українських військових частин в 1917-1921 рр. проаналізовані в роботах Бабкової Н., В. Карпова, О. Крюковського, М. Чмира, Т. Юрової та інших, а також в дисертаційних роботах В. Задніпровського та В. Задунайського [9, с. 33].

Перші кроки в створенні регулярного українського війська були здійснені УЦР лише після проголошення Української Народної Республіки (УНР). Під тиском наступаючих на українські землі загонів Радянської Росії керівництво УЦР та уряду УНР ухвалило ряд законодавчих актів з військового будівництва. У листопаді 1917 р. для управління всіма збройними силами України було сформовано Український генеральний військовий штаб, який став вищим органом управління збройними силами УНР. Керівником штабу було призначено генерала Б. Бобровського [1, с. 33]

Наприкінці грудня 1917 р. Генеральний військовий штаб приступив до розробки законопроекту про створення нового національного війська за територіальним принципом. В УЦР та в уряді тривали гострі дебати щодо майбутньої української армії. Зокрема, виникли постійні конфлікти з даного приводу між В. Винниченком та С. Петлюрою. Це змусило останнього піти у відставку [2, с. 158-159]. На посаду генерального секретаря військових справ був призначений М. Порш [2, с. 159]. Завдяки йому 1 січня 1918 р. було ухвалено закон УЦР про створення при Генеральному секретаріаті військових справ Комітет з демобілізації, який мав керувати демобілізацією військ Українського фронту. 10 січня наказом М. Порша було впроваджено уніформу та розроблено відзнаки родів військ і посад для української армії [3, с. 149]. Під тиском наступаючих на українські землі загонів Радянської Росії керівництво УЦР та уряду УНР ухвалило ряд законодавчих актів з військового будівництва. 16 січня 1918 р. на засіданні Малої Ради було прийняте рішення про створення народної армії [4, с. 109]. Однак через опір частини членів УЦР воно

втілювалося в життя дуже повільно. Наприкінці січня – на початку лютого 1918 р. на підступах до Києва розгорнулися запеклі бої з наступаючими більшовицькими військами. Столицю обороняли Гайдамацький кіш Слобідської України, Курінь січових стрільців, Помічний студентський курінь, курінь Вільного козацтва, Полк ім. кошового К. Гордієнка, Окремий чорноморський курінь, Залізничний курінь та інші невеликі військові загони [5, с. 401].

Було затверджено й тимчасову форму одягу (однострій) українського війська. Відзнаки роду військ та номери військової частини вишивалися на чотирикутній синій петлиці, що розміщувалася на комірці блузи. Рід війська позначався так: піхота - навхрест дві гвинтівки; артилерія - два гарматних дула; кіннота - дві шаблі і т.д. У війську не встановлювалися військові ранги (звання), а запроваджувалися тільки військові посади, зазначалися виконувані функції. Такими відзнаками були срібні або золотисті шеврони з кутом догори різної кількості - залежно від посади, їх прикріплювали на правому рукаві вище ліктя [6].

У 1917-1918 рр. на місцевому рівні відбувався процес створення локальних воєнізованих формувань для охорони правопорядку в запіллі. Такими формуваннями стали новоутворені українські добровільні військово-міліцейські з'єднання, які отримали назву Українське Вільне Козацтво (УВК) [11]. Останнє зберігало в своїх одностроях козацькі традиції [10]. Статут УВК передбачав, що основним тактичним підрозділом УВК мала стати сотня, яка закладалася при кожній громаді «Вільного Козацтва» й звалася сотнею, незалежно від реальної кількості козаків, занесених у спеціальний список. Кожна сотня мала поділятися на чети, чета на десятки, десятки на зони [8].

Лише у квітні 1918 р. було ухвалено рішення про реорганізацію народної міліції в регулярну українську армію, яка мала складатися з 8-10 військових територіальних корпусів. Однак втілити в життя це рішення не вдалося [7].

Отже, в добу Української Центральної Ради було здійснено перші кроки в будівництві національного війська та флоту. В цей же період розпочався процес формування одностроїв армії УНР.

Література

1. Армія Української Народної Республіки // Довідник з історії України (А – Я) / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – К. : Генеза, 2001. – 1136 с.
2. Іванис В. Симон Петлюра – Президент України / В. Іванис. – К.: Наукова думка, 1993. – 270 с.
3. Верстюк В. Ф. Діячі Української Центральної Ради : бібліографічний довідник / В. Ф. Верстюк, Т. С. Остапенко. – К., 1998. – 254 с.
4. Українська Центральна Рада: Документи і матеріали : у 2-х т. – Т. 2. – К. : Наукова думка, 1996. – 591 с.
5. Історія українського війська: в 3-х ч. / під ред. І. Крип'якевича, Б. Гнаткевича. – Львів, 1936. – Ч. 3. – 572 с.

6. Збройні сили України в період національно-визвольної боротьби 1917-1920 роках. Електронний ресурс // <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/history/4115/>
7. Футулуйчук Д. Д. Етапи становлення армії УНР (1917-1918): спроба ретроспективного аналізу. // Науково-інформаційний вісник. Право. № 4. 2011. С. 46-54.
8. Відродження Українського війська: сучасність та історична ретроспектива : Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції 1–2 грудня 2016 р. – К. : НУОУ, 2016. – 161 с.
9. Проданюк Ф. М. Військові однострої в добу правління гетьмана Павла Скоропадського (29 квітня – 14 грудня 1918 року) / Ф. М. Проданюк, М. І. Стіценко // Дослідження проблем гуманітарних наук : збірник наукових праць / ред.: А. В. Сакун, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк. – Київ : КНУТД, 2019. – С. 32-39.
10. Бабкова Н. Козацькі клейноди в українській військовій символіці та атрибутиці ХХ–ХХІ століть. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [https://periodicas.karazin.ua/>article/>download.file//C:/Ustrs/z/Downloads/691D120\(1\).pdf](https://periodicas.karazin.ua/>article/>download.file//C:/Ustrs/z/Downloads/691D120(1).pdf).
11. Проданюк Ф. М. Вільне козацтво і Павло Скоропадський: історіографія проблеми / Ф. М. Проданюк // Наукові записки : збірник. – 2005. – Вип. 28: Політологія і етнологія. – С. 120-134.

Омельченко С.А.

Студ. гр. БДР-5-20

Науковий керівник канд. істор. наук, доц. Проданюк Ф.М.
Київський національний університет технологій та дизайну

СИМВОЛІКА ТРИПІЛЬСЬКОЇ КУЛЬТУРИ: ІСТОРИОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ

На початку ХХ століття переважна більшість вітчизняних та зарубіжних вчених підтримують точку зору про те, що ми не можемо вважати трипільців етномовними предками українців, протоукраїнцями чи праслов'янами. Поряд з цим, всі дослідники погоджуються з тим, що українська культура формувалася й на ґрунті культурного комплексу Трипілля-Кукутень. Всі також визнають те, що дана культура мала значний вплив на систему нашого мислення, спосіб світосприйняття тощо. Тому дослідження всіх аспектів, які пов'язані з названою культурою має не лише наукове, але й практичне значення.

Метою нашої роботи є аналіз орнаментальних мотивів, з'ясування основних елементів символіки культури Трипілля-Кукутень та виявлення стану дослідження цієї проблеми в науковій літературі.